

פרוטוקול מס' 25/ג'

משיבת וועדת העבודה
סיום ב' א' במלול תשי"ד - 30.8.1954
(בשעה 19.00)

חברי הוועדה:

נ כ ח ד :

- ע. גוברין - היו"ר
- מ. וילנר
- ז' ברסקי
- י. ריפתין
- א. סוסטק
- ר. שרי

מזכירים:

מר בר-ניב - היועץ המשפטי של משרד העבודה.

ד"ר לוטן - מנהל קרן ההסוואה.
ד"ר נאמן - החשב הכללי

סגן מלצר יהושע בולדשטיין { נציגי
רב סרן נחמיה קיין { משרד
רב סרן תנחום סרדי { הבטחון

1. חוק סירות סילוואים (תגטולים)
(תיקון), תשי"ד-1954.
2. חוק החיילים המסוחרים (החזרה
לעבודה) (תיקון), תשי"ד-1954.

סדר-היום:

ע.ע.

חוק שירות מילואים (תגמולים) (תיקון), תשי"ד - 1954:

מר בר-ניב:

למעשה, סייטנו את הדיון בהצעת החוק, נסאר לנו רק להחליט בקשר לסעיף 8(ד) וסעיף 9(ב). כן נשאר פתוח סעיף 1 בקשר להגדרה "עובד עצמאי", חבר-הכנסת שומסק עורר את השאלה, למה בכלל ניתנת סמכות להוציא סוג אנשים מכלל עובדים עצמאיים, וחבר-הכנסת ריפתין ביקש לקבל הסברה על הסוג "עובדים עצמאיים", מה המצב הקיים בקשר לקיבוצים וכו'.

הסעיפים 8(ד) ו-9(ב) באים להכניס למעגל הפעולה של קרן ההסוואה עובדי מדינה העובדים פחות מ-75 יום. בקשר לכך עורר חבר-הכנסת שומסק את השאלה, למה מכניסים רק את אלה למסגרת הפעולה של קרן ההסוואה ולא מכניסים את כלל עובדי המדינה, ועל כך הוסבר שלעצין קבלת התשלומים הסעיפים המזכים לתגמול חלים על עובדי המדינה, אבל התגמול ניתן להם ע"י אוצר המדינה באופן ישיר.

ד"ר נאמן:

המסגלה מעסיקה כ-30 אלף עובדים קבועים, העבודה האדמיניסטרטיבית הקטורה בזה היא די רבה, ואם אפשר לחסוך בה, הרי זה רצוי ביותר.

אשר ליחס הכספי בתוך הקרן, הרי הקרן מבססת על חוק של השוואת מספרים גדולים, ותוך 30.000 עובדים החוק הזה פועל כאילו זה היה מספר גדול יותר. אם נעשה חיבון מדויק, יתכן שבאופן סופי המסגלה מפסידה ע"כ. שעובדיה הקבועים אינם כלולים בחוק ההשוואה, אבל לעומת זאת החיסכון באדמיניסטרציה מיותרת צריך להיות הסיקול המכריע בענין זה.

א. שומסק:

לעולם לא נגיע לקרן השוואה גדולה אם טיח כה גדול כעובדי המדינה מוציא את עצמו מכלל פעולתה. דבר זה פוגע בקרן ההשוואה, למרות הנוחיות האדמיניסטרטיבית של המסגלה. מגמתנו צריכה להיות, לקרן ההשוואה תהיה כזאת שחוכל לכסות את כל ההפסד הכספי שנגמנו סובל המטרת במילואים, ודבר זה לא יתגסם אם יפרקו את הקרן וכל חוג ידאג לעצמו.

ה. שרי:

אם הכנסת תחליט להגדיל את שיעור התגמולים, הרי יעשו זאת.

א. שומסק:

וכה יהיה כאשר יאזלו הכספים מהקרן?

מר בר-ניב:

יגדילו את אחוז התשלומים לקרן, וההגדלה תחול גם על המסגלה.

ד"ר לוטן:

עד כה המסגלה כמעמיד לא הסתתפה בקרן ההשוואה, ואני יכול לציין שהעובדה הזאת לא הטפיעה על הכצב הכספי הטוב של קרן ההשוואה, אם הכנסת תחליט, כפי שטענע חבר-הכנסת שומסק, לחלם תגמולים בשיעור של 100% מהמשכורת, זה יחייב את המסגלה ואת כל העובדים באופן סופי, מבלי שהמסגלה תיכנס לקרן ההשוואה, מגמתו של חבר-הכנסת שומסק תרוג בכל התנאים, והמצב העובדתי של הקרן - וזאת אני יכול להגיד על סמך ניסיון של יותר משנתיים - מאפשר לה לקיים כל מה שזוטל עליה.

ע. 8.

היו"ר ע. גוברין:

חבר-הכנסת זוסטק טועה בעצם תפיסתו על כהותה של הקרן, לו העצמאיים היו מקבלים על עצמם לסדר בעצמם את ענין התחלום למזרחיים במילואים, לא היה כל צורך בקרן ההשוואה.

הסעיפים 8(ד) ו-9(ב) נתקבלו.

הסתייגות: א. זוסטק, י. ריפתין.

מר בר-ניב:

אנו עובדים לסעיף 1 להגדרת המונח "עובדים עצמאיים", חבר-הכנסת זוסטק התנגד להוצאת קטיגוריות מסויימות מכלל עובדים עצמאיים, וחבר-הכנסת ריפתין רצה לטעון על הסבב בקשר לקיבוצים.

ד"ר לוטן:

אתחיל משאלתו של חבר-הכנסת ריפתין. נראה לי, שאין לקיבוצים אינטרס מיוחד שהחוק יחול עליהם, תפקיד קרן ההשוואה הוא לתת אמצעי קיום למשפחת המגוייס או למגוייס בזמן חירותו במילואים. לחבר-הקיבוץ ולמשפחתו מובטחים אמצעי הקיום בכל מקרה, הוא מקבל אותם בקיבוץ, מבלי שהקיבוץ צריך להזדקק לכנגנון שקודם הוא משלם לו ואח"כ מקבל ממנו בחזרה, נהיה מוכנים, ללא כל היסוס, לכלול את התנועה הקיבוצית בקרן ההשוואה, אבל מסופקני אם זה כדאי. נהיה מוכנים לקבל את חוות דעת התנועה הקיבוצית ולפעול לפיה.

אשר לשאלת חבר-הכנסת זוסטק, עלינו להבדיל

בין מעביד המעסיק מספר גדול של עובדים - שהכנסתו אינה מקופחת ע"י שירותו נצבא, מכיון שכל המפעל ממשיך לפעול והכנסות המפעל אינן מושפעות מהעובדה שהמעביד משרת במילואים - לבין בעל מכולת או בעל מלאכה, אשר נאלצים לסגור את עסקם בזמן שירותם. הקריטריון היחיד שאנחנו מסתמכים בו לעת עתה לגבי חוק הביטוח הלאומי כדי להבדיל בין עצמאי בכלל לבין עובד עצמאי הוא מספר העובדים המועסקים ע"י המעביד. מבחינה כלכלית, לא בכל המקרים הקריטריון החיצוני הזה צודק, אולם השיקולים האלה הם לא כאלה שהחוקק יכול לסקור אותם לגבי כל חוק וחוק. ליד הקרן ישנה מועצה סמיוצגים בה כל החוגים, ואיננו צריכים לאנוס חוגים מסויימים להשתתף בקרן זו. אנו רוצים לשרת אותם, אולם איננו רוצים לאלץ אותם להשתתף בקרן בעל כרחם. אנו יודעים, כי ישנם חוגים רחבים מאוד הדורשים את השתתפותם בקרן, למשל, התנועת המושבים ובעלי המלאכה. אם במשך הזמן יפנה אלינו חוג מסויים ויבקש מאתנו להוציא את חולת הקרן, נוכל לייעץ לשרת העבודה להענות לבקשה זו, מבלי לגרום נזק לקרן ומבלי לאלץ אותם להשתתף.

י. ריפתין:

אינני חולק באופן עקרוני על האפשרות להוציא חוגים מסויימים מכלל עובדים עצמאיים, אבל אני מציע שהחלטה על כך תתקבל ע"י מוסד פרלמנטרי, כלומר, ע"י וועדת העבודה של הכנסת.

היו"ר ע. גוברין:

אני מוכן לקבוע שהסידורים ייעשו בהתייעצות עם וועדת העבודה של הכנסת.

י. ריפתין:

אני מקבל את הצעת היו"ר.

הוחלט לקבוע בסעיף 1 בגדרת המונח

"עובד עצמאי", שהוצאת סוג אנשים מכלל עובדים עצמאיים תיעשה לאחר התייעצות עם וועדת העבודה של הכנסת.

ע.ע.

סעיף 1 נתקבל.

הסתייגות: א, סוטסק (בקרן לסונח
"עובד עצמאי")

סר בר-ניב:

עלינו עוד להחליט על הסעיף האחרון
בסדר לתחולת החוק. הצעתנו היא להבחין
בין שני עניינים: בין תחילת תקפו של החוק לענין התלומדים לקרן החטוואה
ובין תחילת תקפו של החוק בענין התלומדים לאנשי המילואים. לענין תחילת
תקפו של החוק בקשר לתשלום התגמולים למסרתים במילואים - אנו מציעים את
ה-1 באפריל 1954; לענין התלומדים לקרן החטוואה - ה-1 לאוקטובר 1954.

סידור זה מתאפשר כמחוק הקרן, שיש לה
חצי שנה של הכנסות כמעט בלי הוצאות. למעשה, רבים מאלה שהירתו במילואים
מאפריל היו תחת הרווח החוק כבר נחקבל. היות והסידור המוצע לגביהם
אינו גורם למצב כפיי קשה של הקרן, כזוכנע מנהל הקרן שאפשר יהיה לעמוד
בזה. יתכן שתעמוד אלה של אשראי ביניים, אבל היא חיינתן לפתרון ע"י
העברה כחשבון לחשבון.

אנו מציעים, איפוא, לנסח את סעיף 13
של הצעת החוק כדלקמן: "תקפו של חוק זה הוא מה-1 לאוקטובר 1954,
אולם תקפט של הסעיפים 1, 2, 4, 5(2), 5(3), 5(4) ו-6) הוא מיום
1 באפריל 1954."

סעיף 13, כפי שהוצע ע"י היועץ המשפטי,
סר בר-ניב - נתקבל.

חוק החיילים המטוחררים (החזרה לעבודה) (תיקון). תשי"ד - 1954:

ז' סברסקי:

קבוצת חברי-כנסת הציעה לפני זמן מה
כהצעה לסדר היום, אשר עברה בינתיים
קריאה ראשונה והועברה לוועדת העבודה, הצעת תיקון לחוק החיילים
המטוחררים (החזרה לעבודה). הכוונה היא שבאותו הסעיף המדובר על
אחוז מסויים של נכים שנותני העבודה חייבים להעסיק ועל הגנת נכים
בפני פיטורים יחול גם על נכי הכהנסת ויתר נכי המלחמה בנאצים.

ההצעה הזאת הועברה לוועדה ללא התנגדות,
ואם לוועדה נראה נבקט מהכנסת למקן את חוק החיילים המטוחררים (החזרה
לעבודה) ולהוסיף את הסעיף 40א: "כל סמכות הנתונה לסר לפי סעיף 31
או סעיף 40, לגבי נכי מלחמה, נתונה בזה לאותו סר גם לגבי כל נכה
כמטעותו בחוק הנכים (תגמולים וסיקום), תש"ט - 1949 ולגבי כל נכה
שחל עליו חוק נכי המלחמה בנאצים, תשי"ד-1954". הכוונה היא כרגע
לאו דוקא לסם סידורים בעבודה, כי רוב האנשים כבר מסודרים, הכוונה
היא להגנה בפני פיטורים מהעבודה.

כאשר הגזנו את הצעת החוק לא סמנו לב
לסעיף 32 של החוק המקורי האומר, כי סר הבטחון ראוי מפעם לפעם, בצו
כללי ומיוחד, להיכב נותני עבודה או סוגים מסויים של נותני עבודה
להעסיק נכי מלחמה במכסה או במספר זויקבע בתקנות. שאלתי את היועץ
המשפטי והוא אכר לי, שאם רוב הוועדה מוצא זה אינו נוצא חרט, אפשר
לתקן ולקבוע סעיף זה יחול גם על נכי הבריגדה ונכי המלחמה בנאצים.

ע.ע.

ר. טרי:

באעחו לא קבענו את הסעיף הזה לגבי נכי הבריגדה ונכי המלחמה בנאצים, מסום שהעוטיקט בטידורט של נכי כלחמת הסחרור אמרו לנו זייט עוד מספר ניכר זל אנשים בלתי מסודרים ואנשים חבטיפול. ברצוני לזאול: האם הטצב הסתנה בינתיים, האם הכנסת התיקון לא תהיה להלכה ^{לכד} ולטעם לא יבצעו זאת, כה הכצב העובחתי בטעם זה?

י. ריפתין:

אין לי מה להוסיף על דברי חברת-הכנסת סברסקי. ברצוני רק להפנות את תזומת לבכם לדבר אחר: בהצעת תיקון החוק סדובר שהסמכות נתונה בזה לאותו סר. "אותו סר" היה סר הבטחון. בינתיים לגבי אחד החוקים הוצא הסיפול שסר הבטחון והועבר לסר האוצר, ואינני יודע אם הנוסח "אותו סר" אינו יכול לעורר אי-הבנה. אני מציע לנסח זאת בצורה ברורה יותר.

סר נכט:

הנוסח הטייחד "לאותו סר" שבהצעת התיקון נובע סכך שבסעיף 40 של החוק המקורי כתוב, כי כל סר המטונה על ביצוע החוק יכול להתקין תקנות. לדוגמא, סר הדואר הרוצה לפטור את הנכים מתשלום אגרות בעד החזקת מקלטי רדיו יכול להתקין תקנות על פי החוק שהוא מטונה עליו ועל פי סעיף 40 של חוק החיילים המסוחררים (החזרה לעבודה). זוהי הסיבה של הלזון אשר נקטה בהצעת התיקון.

י. ריפתין:

על סנת למנוע אי-הבנה מהציבור, אני מציע שכאשר החוק יובא לקריאה שניה וסלישית יינתן ההסבר שניתן בוועדה.

ז. סברסקי:

לדברי חברת-הכנסת טרי, נכי מלחמת הסחרור אינם מתנגדים לתיקון הסוצע.

סר נכט:

לעצם התיקון, סר הבטחון נקט עטרה בקריאה הראסונה.

(היסיבה נבעלה בטעה 20.00)